

NAKON KONFERENCIJE ZAPADNI BALKAN Napredak, stagnacija ili regresija

BiH mora su

- Skup najavljuje promjene u regiji i jači angažman međunarodne zajednice
- Prioritetno formirati državnu vladu u BiH
- Međunarodna zajednica će pomoći, ali unutrašnje snage imaju najveću odgovornost za napredak zemlje

Sarajevo je ove sedmice bilo domaćin konferencije Zapadni Balkan: Napredak, stagnacija ili regresija, koja je ugostila oko dvije stotine učesnika iz regije, Evrope i Sjedinjenih Američkih Država. Bili su među njima visoki zvaničnici, predstavnici akademske zajednice, civilnog društva i brojnih fondacija. Konferencija je ocijenjena kao najznačajniji takav skup u našoj zemlji u posljednjih 15 godina.

Organizatori Konferencije bili su Centar za transatlantske odnose Univerziteta Johns Hopkins iz Washingtona SAIS i Američko-bosanska fondacija.

Šteta po građane

Kako je istaknuto više puta, Bosna i Hercegovina je nefunkcionalna država i u pogledu evropskih integracija zaostaje za ostalim zemljama zapadnog Balkana.

Posljedice ponašanja domaćih političara najviše štete nanose građanima Bosne i Hercegovine, koji žele imati ista prava kao i građani zemalja članica Evropske unije, kazao je visoki predstavnik Valentin Inzko prvog dana Konferencije.

– U Hrvatskoj ili Estoniji su se političari takmičili ko će bolje i brže ispuniti postavljene uvjete. U Bosni i Hercegovini volja za nečim takvim ne postoji. Bosna i Hercegovina treba postati zemlja u kojoj će svi raditi na ispunjenju jednog cilja, a to su EU i NATO, upozorio je Inzko, dodavši kako smatra da vlasti ne bi još ispunile ni uvjete za viznu liberalizaciju da nije bilo pritiska građana.

Podsjećamo i na riječi pomoćnika američkog državnog sekretara za Evropu i Evroaziju Philipa Gordona, izrečene tokom Konferencije. On je istakao kako naša zemlja ozbiljno zaostaje za ostatkom regije, te da što prije mora profunkcionirati kao država.

– Formiranje vlasti, poštivanje državnih institucija i dejtonskog okvira i provođenje reformi, oblasti su u kojima se odmah i hitno mora postići napredak, poručio je Gordon, potvrđujući posvećenost Sjedinjenih Država zapadnom Balkanu.

Kako je istakao Michael Haltzel, viši naučni saradnik SAIS-a i nekadašnji savjetnik za vanjsku

Pomirenje i dijalog, imperativ napretka u regiji

Michael Haltzel: Vrijeme velikih promjena

Dvolični pristup Srbije ka Dodiku

Srbija bi kandidaturu za članstvo u Evropskoj uniji trebala dobiti pod dva uvjeta: ako promijeni politiku prema Kosovu i prestane imati dvoličan pristup prema Miloradu Dodiku i Republici Srpskoj, mišljenje je koje je Jelena Milić, direktorica Centra za evropske

i atlantske studije u Srbiji, izrekla tokom konferencije. Ona je naglasila da riječi nisu dovoljne, a da sada djela govore kako Srbija Milorada Dodika prima kao državnika, a ne predsjednika jednog entiteta u Bosni i Hercegovini, te da se s time treba prekinuti.

Phil Gordon: Potvrda američke posvećenosti Balkanu

stići susjede

Različite politike

Kurt Bassuener iz Vijeća za političku demokratizaciju smatra da Evropska unija i Sjedinjene Američke Države nemaju jedinstven stav o situaciji u BiH i o tome kako riješiti probleme.

Bassuener je podsjetio kako su, prilikom posjete BiH, američki potpredsjednik Joseph Biden i tadašnji visoki predstavnik EU za vanjsku politiku i sigurnost Javier Solana izrekli potpuno suprotna mišljenja o BiH.

– Biden je govorio o nazatku, a Solana o napretku BiH. Pitam se jesu li gledali istu zemlju. Poruke koje šalju evropski i američki dužnosnici su različite, rekao je Bassuener, dodavši kako to ide na ruku političkim elitama koje nastavljaju sijati strah kod građana.

NAGRADA ZA KORUPCIJU Ekonomska analitičarka Svetlana Cenić je tokom sesije upozorila da država umjesto da kažnjava, nagrađuje korumpirane. Neko uzme 7-8 miliona, ne uplati obaveze. Onda dođe do nagodbe i korumpirani dobije uslovnu kaznu, naglasila je Cenić, pitajući ko će nadoknaditi taj nezakonito otuđeni novac

politiku senatora Josepha Bidena, aktuelnog potpredsjednika SAD-a, u ovom trenutku na zapadnom Balkanu dešavaju se bitni politički procesi, što je i bio glavni motiv za održavanje Konferencije. Jedan od njezinih glavnih ciljeva bio je ponovno usmjeravanje pažnje međunarodne zajednice na zapadni Balkan i njezino aktivnije uključivanje u poboljšanje odnosa u regiji.

– Izuzetno je važno da su sva mišljenja tokom konferencije izražena otvoreno. Vodili smo diskusiju o novoj vladi u Bosni i Hercegovini i ulozi međunarodne zajednice u odnosima na zapadnom Balkanu. Mogli smo čuti različita mišljenja o tome šta treba učiniti, rekao je Haltzel,

dodavši kako se većina učesnika slaže da je zapadnom Balkanu neophodan aktivniji angažman Evropske unije i Sjedinjenih Država.

On je naglasio da su Sjedinjene Države posvećene regiji zapadnog Balkana, čiju budućnost vide u Evropskoj uniji i NATO-u. To, smatra Haltzel, a potvrđuje i djelovanje Obama – Biden administracije.

Uloga civilnog društva

Haltzel je istakao da Konferencija nije samo događaj kao takav, već ona najavljuje promjene u zemljama regije. Sumirajući utiske s konferencije, Haltzel je u razgovoru za *Oslobođenje* podsjetio na zločine počinjene nad

Indijancima, domicilnim stanovništvom Amerike. Američki Senat je tek prije nekoliko godina prihvatio rezoluciju kojom se službeno izvinuo američkim Indijancima za zločine koje je nad njima počinila federalna vlada. Takvi procesi, mišljenja je Hal-

tzetel, zahtijevaju vrijeme, ali nisu nemogući.

– Razgovarajte sa predstavnicima u svojoj vladi. Ljudi kao vi mogu pomoći da se to desi, ohrabrenje je koje je Haltzel uputio predstavnicima civilnog društva i svim građanima u na-

šoj zemlji.

On je izrazio razočarenje činjenicom da u Bosni i Hercegovini osam mjeseci nakon izbora nije formirana izvršna vlast na državnom nivou. Uspostavljanje državne vlade osnovni je prioritet BiH. Haltzel je nagla-

sio da je međunarodna zajednica spremna pomoći Bosni i Hercegovini, ali da najveću odgovornost za rješenje problema imaju unutrašnje snage naše zemlje.

Upozorio je da se politički lideri moraju izmaći od vlastitih, političkih i etničkih interesa i okrenuti se interesima građana i postizanju kompromisa.

– Svi u ovoj zemlji trebaju zajednički raditi na stvaranju funkcionalnije države. Siguran sam da je to moguće. Budućnost Bosne i Hercegovine je demokratska, odnosno potpuna integracija u NATO i EU, rekao je Haltzel.

Pomirenje i saradnja među zemljama regiona imperativ su njihovog napretka, još je jedan od zaključaka Konferencije. Crnogorski premijer Igor Lukšić smatra da zemlje zapadnog Balkana u tom smislu ostvaruju napredak. No, nije samo politička saradnja važna, misli Lukšić. Neophodni su, prema njemu, i projekti koji će donijeti bilateralnu korist.

U radu Konferencije učestvovao je i ministar vanjskih poslova Kosova Enver Hoxhaj, koji je naglasio da do pomirenja u zemljama i među zemljama regije neće doći ukoliko se ne prestane manipulirati prošlošću.

– Zemlje zapadnog Balkana ne mogu biti dio pomirenja ukoliko nastave negirati prošlost. Pomirenje nije potrebno samo radi dobrog dojma i ispunjavanja kriterija i standarda Evropske unije. Pomirenje ne znači ništa ako preskočimo prošlost. Nama je potrebno znanje, a ne manipulacija, smatra Hoxhaj.

Pomirenje i dijalog

Ministar vanjskih poslova naše zemlje Sven Alkalaj je mišljenja da se povjerenje može graditi isključivo na pravdi, koja će žrtvama i njihovim porodicama donijeti satisfakciju. Alkalaj je podsjetio na susrete predstavnika BiH, Hrvatske i Srbije, održane uz pomoć Republike Turske i naglasio da je proces rješavanja otvorenih pitanja među tri države krenuo naprijed.

Haltzel je u razgovoru za *Oslobodjenje* naglasio da je uloga koju civilno društvo ima u demokratskim procesima u zemljama zapadnog Balkana zanemarena. Zbog toga je dobar dio Konferencije bio posvećen upravo toj temi. Zapravo, Konferencija je zatvorena sesijom na kojoj se govorilo o ulozi koju imaju mladi i civilno društvo u integracijskim i političkim procesima.

Direktorica Evropskog istraživačkog centra iz Sarajeva Tija Memišević izlaganje na toj sesiji zaključila je izrazima zahvalnosti na ohrabrenju i razumijevanju da je građansko društvo u Bosni i Hercegovini frustrirano uvjetima u kojima radi.

– Oni od kojih smo očekivali da nam budu partneri u velikoj su mjeri dio problema. Ja ću biti jako sretna kad u svojoj državi u 21. vijeku budem prepoznata kao građanka, naglasila je Memišević.

Fotograf: Damir ČUMUROVIĆ, Amer KAJMOVIĆ, i Dženan KRJEŠTORAC

POVJERENJE SE GRADI PRAVDOM Ministar vanjskih poslova naše zemlje Sven Alkalaj je mišljenja da se povjerenje može graditi isključivo na pravdi, koja će žrtvama i njihovim porodicama donijeti satisfakciju. On je podsjetio na susrete predstavnika BiH, Hrvatske i Srbije, održane uz pomoć Republike Turske i naglasio da je proces rješavanja otvorenih pitanja među tri države krenuo naprijed

Jedinstven ekonomski prostor

Član Austrijskog parlamenta Alexander Van der Bellen, po struci ekonomista, za *Oslobodjenje* je šokirajućom ocijenio činjenicu da Bosna i Hercegovina nema jedinstven ekonomski prostor.

– Zemlja je tako mala i neodrživo je da Republika Srpska i Federacija BiH imaju odvojene ekonomije. Zamislite da Gornja i Donja Austrija ne saraduju, kaže Van der Bellen.

On smatra da opasnosti od novih nestabilnosti na zapadnom Balkanu nema, te je

ponovio stav Austrije koja zemlje regije, uključujući i Bosnu i Hercegovinu, vidi kao dio Evropske unije.

Van der Bellen je podsjetio kako je prije nešto više od stotinu godina Austrija bila mala zemlja pred bankrotom, u čiju budućnost niko nije vjerovao, ali da je dobila šansu, koju je iskoristila.

– Članstvo BiH u EU je važno za budućnost. Međutim, lideri moraju znati zbog čega to žele, rekao je Van der Bellen.

Daliborka Uljarević iz crnogorskog Centra za civilnu edukaciju smatra da je cijeli Balkan suočen sa sindromom “bivanja perifernim dijelom svijeta”.

– Mi radije biramo da se žalimo i vidimo crnu stranu. Moramo iskoristiti šansu za demokratizaciju našeg društva, istakla je Uljarević.

Korupcija i borba protiv nje bila je još jedna od tema kojoj je tokom Konferencije posvećena

velika pažnja. Tokom sesije pod naslovom “Korupcija – rak rana demokratizacije” ponovljeno je da su zemlje zapadnog Balkana među najkorumpiranijima u svijetu, a Bosna i Hercegovina među njima prednjači.

Korupcija je i glavna prepreka Bosni i Hercegovini na putu ka Evropskoj uniji, a u borbi protiv nje zakazao je cjelokupni sistem. Supervizor u State Departmentu, ambasador Robert Beecroft,

je tokom ove sesije podsjetio kako je borba protiv korupcije bilo posljednje otvoreno pitanje Hrvatske ka Evropskoj uniji.

Kazniti korumpirane

– Ako je to bilo teško pitanje za Hrvatsku, zamislite kako će biti za BiH. Neophodno je da i lideri i građani pokažu sopstvenu odgovornost, kazao je Beecroft.

Ekonomski analitičarka Svetlana Cenić je tokom sesije upo-

zorila da država umjesto da kažnjava, nagraduje korumpirane.

– Neko uzme 7-8 miliona, ne uplati obaveze. Onda dođe do nagodbe i korumpirani dobije uslovnu kaznu, naglasila je Cenić, pitajući ko će nadoknaditi taj nezakonito otuđeni novac.

Robert Benjamin, regionalni direktor za Centralnu i Istočnu Evropu Instituta za nacionalnu demokratizaciju u Washingtonu, smatra da je politička volja presudna za borbu protiv korupcije. On je upozorio da sve dok korumpirani ne budu krivično gonjeni, a njihovi pomagači kažnjeni, država neće biti izliječena od ove slabosti.

Velika odgovornost je, zaključio je Benjamin, i na građanima, koji moraju shvatiti da podmićivanjem državnih službenika nikome ne pomažu.

Niko od učesnika Konferencije nije želio davati prognoze o tome kada će zemlje zapadnog Balkana postati članom evropske porodice. Zemlje regije će, istaknuto je, različitim tempom napredovati na tom putu.

Jasna Fetahović